

Kai laiko ženklai priartėja

Ada DVARIONAITĖ

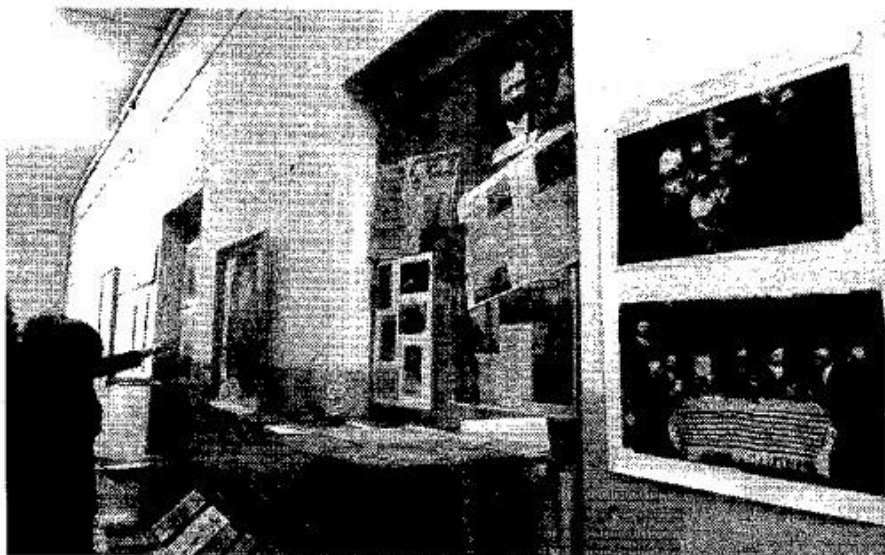
Viduje jau gerokai išgriauta, atsivėrė sienų mūrai tarsi gyvam padarui nuneriant odą... Simboliškai gražiai čia pritinka senajam laikui, 1918–1940 metų Lietuvai, skirta spaudos, dokumentų, fotografijų, laiškų paroda. Ji bus visą vasarį, bus galima ateiti, pažiūrėti, pavarčyti, paskaityti.

Spauda, kaip ir šiandienė, parodo viešąjį gyvenimą, įvairių organizacijų veiklą, sporto varžybas, taip pat ir krepšinį (prieškariu lietuviai dukart buvo Europos čempionai), žydų indėlį nepriklausomybės kovose. Apie 1930-uosius jau skambėjo ir „Kupiškėnų vestuvių“ vaidinimas, spauda apie tai rašė.

O laiškuose, atvirukuose – žmonių santykiai, jų mintys, linkėjimai ir pasiilgimas, toks, kaip ir dabar, tik gražiai ir mandagiai išsakomas. Jeigu bendraklasį vaikas sveikina, kreipiasi – „Mielas drauge“. Kai 1921 metais savieji rašo išvažiuojančiam šeimos žmogui svetur uždarbiauti, prašo atsiųsti nuotrauką, mat nori žinoti, kaip atrodo... Mokyklos sargo pareiginėje instrukcijoje nuodugnai išvardijama: „Feliksas su mokiniais nedraugauja, nepletkauja, užtarytojų neieško...“ O šeimininkė Rozalija, rašydama laišką, tikėtina, sodybos savininkams, baiminasi, kad sodo derlius perniek nenuėitų, klausia, kur padėti ašoklius (taip pavadinti serbentai), ir laišką užbaigia – su tikra pagarba.

Parodos aplinka irgi iš smetoniškosios Lietuvos laikų: prieš renginį grojo vinilinė plokštelė, sklido Antano Šabaniausko balsas, greta nuotraukų stendų padėta rašomoji mašinėlė „Continental“, viena iš renginio dalyvių apsirengusi to laiko drabužiais, gofruotu sijonėliu, palaidinuke su balta apykaklaite.

Pastatai už žmones stipresni, juos be vargo pergryvena. Antai Kupiškio viešoji biblioteka, senoji sinagoga, išlikusi viena iš trijų mieste buvusių, galėtų dar stovėti, bet nuspręsta, kad jai atjaunėti metas. Prasidėjo renovacijos darbai ir, kaip sakė bibliotekos direktorius Algirdas Venckus, atsisveikinimas su senosiomis erdvėmis.

Rekonstruojama senoji sinagoga – tinkama aplinka prieškarinio spaudinių ekspozicijai.

Po tokios smagios ekskursijos per laiką susirinkusieji galėjo pavartyti senus spaudinius iš Viešosios bibliotekos ir paties direktoriaus A. Venckaus sukauptų archyvų. Pavyzdžiui, 1939 metais išleistoje Telefonų knygoje yra surašyti ir Kupiškio bene 38 telefonų numeriai. Jie tada buvo iš dviejų skaitmenų, telefonus turėjo svarbūs ir turtingi Kupiškio žmonės – klebonas, vaistininkai, prekyautojai, karininkai, valdininkai, mokytojai, daug žydų bendruomenės atstovų.

Verta ateiti į biblioteką, pasimatymas su praeitimi bus įdomus.

...Ir apranga renginiui pritaikyta.

Autorės nuotraukos